

ЕТНОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МУЗИКОЗНАВЦЯ

Над дисертаційним дослідженням «Формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва» асистент кафедри гри на музичних інструментах та вокально-хорових дисциплін Лариса Соляр працювала під керівництвом доктора мистецтвознавства, професора кафедри методики музичного виховання та диригування Прикарпатського НУ ім. Василя Стефаника Богдана Кіндратюка. Успішний захист дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради у цьому ж закладі вищої освіти. Опонентами виступали доктор педагогічних наук, професор кафедри методики педагогіки та професійної освіти Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського Валентина Фрицюк і кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства НПУ ім. М.П. Драгоманова Ольга Мельник.

Науковець наголошує: формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва постає важливим соціокультурним замовленням для закладів вищої педагогічної освіти України, і це небезпідставно вважає першим чинником, який обумовлює актуальність досліджуваної проблематики. Підготовка вчителя музичного мистецтва, аргументує дисертант, вимагає глибокого занурення студента в етнічну культуру народу, пізнання його традицій і національної самобутності в контексті загальнолюдської культури. Важливо, що в дисертаційній роботі враховуються положення Концепції розвитку культур національних меншин в Україні щодо адаптації змісту навчальних програм закладів вищої педагогічної освіти до особливостей етнокультурної ситуації в нашій державі. Аналіз наявних досліджень заявленої проблематики підтвердив, що, незважаючи на посилену увагу науковців до вдосконалення етнокультурної компетентності, проблема її формування в учителів музичного мистецтва ще не була предметом спеціального дослідження і перебуває в секторі

низки суперечностей, серед яких актуальними і гострими виступають невідповідність між вимогами суспільства до етнокультурної компетентності вчителів музичного мистецтва та наявним рівнем їх підготовки, між необхідністю формування у майбутніх учителів готовності навчати дітей на здобутках культурної спадщини українського народу та недостатнім рівнем їх підготовки у вищій школі, в тому числі з причини відсутності відповідних освітніх технологій.

Комплекс згаданих факторів вплинув на визначення мети дисертаційного дослідження: виявлення, теоретичне обґрунтування й експериментальна перевірка ефективності сендвіч-моделі та програми реалізації процесу формування етнокультурної компетентності вчителів музичного мистецтва. Конкретні завдання роботи дисертанта побачила в характеристиці стану дослідження проблематики, в окресленні та визначенні сутності базових понять зі сфери етнокультурної компетентності, вясненні критеріїв, показників і рівнів сформованості етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва і в розробці та перевірці ефективності сендвіч-моделі та програми реалізації процесу формування такої компетентності.

Успішне виконання згаданих завдань забезпечило наукову новизну одержаних результатів: на основі категорійного аналізу наукових джерел здійснено сутнісну характеристику базових понять дослідження («етнос», «етнокультура», «етнокультурна компетентність» тощо) та кореляційних зв'язків між ними; представлено трактування змісту процесу формування етнокультурної компетентності (засвоєння етнокультурного надбання суспільства, спрямованість уявлень про етнокультурні здобутки — культурні цінності, культуру етносу, звичаї, традиції, фольклор), якими повинен володіти вчитель музичного мистецтва; розроблено сендвіч-модель процесу формування етнокультурної компетентності вчителя музики в чоти-

рьох площинах (професійно-когнітивній, етнокультурній, особистісно-мотиваційній та операційно-рефлексивній); обґрунтовано та впроваджено двоблокову програму процесу формування етнокультурної компетентності (з теоретико-методичного і практично-результативного блоків); удосконалено зміст фахової підготовки через упровадження авторського спеціального курсу «Етнокультурна компетентність учителів музичного мистецтва» і розробку методичного інструментарію його реалізації. Новизна результатів наукових пошуків обумовила практичне значення дисертаційної роботи: висновки, пропозиції та рекомендації науковця застосовуються у практиці підготовки вчителів музичного мистецтва у Хмельницькій ГПА, Східноєвропейському НУ ім. Лесі Українки, Прикарпатському НУ ім. Василя Стефаника, Кременецькій школі мистецтв ім. М.І.Вериківського, Центральноукраїнському ДПУ ім. Володимира Винниченка, Південноукраїнському НПУ ім. К.Д.Ушинського, Кременецькій ЗОШ № 5 та в нашій академії.

Апробація результатів дисертації відбулась на 7 міжнародних і 4 всеукраїнських наукових конференціях, на 2 науково-методичних семінарах. Вони оприлюднені в 19 одноосібних публікаціях, з яких 11 — у збірниках матеріалів наукових конференцій, 1 — у міжнародному науковому фаховому виданні, 7 — у наукових фахових виданнях України. Під час роботи над дослідженням використано 371 літературне джерело (6 — іноземними мовами). Робота збагачена додатками, таблицями, рисунками.

Автор окреслила перспективу подальших досліджень проблематики: аналіз шляхів творчого запозичення здобутків полікультурних освітніх систем зарубіжних країн, а також вивчення способів використання інтерактивних технологій викладання професійно-орієнтованих дисциплін у процесі формування етнокультурної компетентності.

(За матеріалами наукової частини)

Віктор ГОЛУБ

кандидат наук з фізичного виховання і спорту

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ТРАДИЦІЙНИХ ПРОБЛЕМ

На базі Луцького інституту розвитку людини Університету «Україна» пройшла IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Медико-біологічні проблеми фізичного виховання різних груп

населення, ерготерапії, інклюзивної та спеціальної освіти». Науковий форум підготували фахівці інституту-господаря та науковці нашої академії, члени кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання та кафедри спортивних ігор і туризму. Оргкомітет наукового зібрання очолювали доктор біологічних наук, завідувач кафедри реабілітації та соціального забезпечення Інституту,

професор Микола Макарєнко, директор Інституту, доцент Сергій Савич (співголова) і ректор нашої академії, професор Афанасій Ломакович (співголова). Наш навчальний заклад в оргкомітеті представляли декан факультету фізичного виховання та біології, доцент Олександр Бережанський, завідувач кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання, професор Олена Довгань, завідувач кафедри спортивних ігор і туризму, доцент Віктор Голуб, доцент кафедри Микола Божик, старші викладачі Тетяна Кучер і Василь Довгаль, асистент Галина Кедрич.

Учасників конференції вітали директор Луцького інституту розвитку

вирішувалися проблеми впровадження інформаційних технологій у навчальний процес закладів вищої освіти фізкультурно-спортивного профілю; стану і перспектив наукових досліджень у ЗВО; теоретико-методичних основ диференціації фізичної підготовки; фізичної активності, працездатності та тривалості життя людини; пізнавальної діяльності молодших школярів із затримкою психічного розвитку та інші. Унікальну тему «Морфо-фізіологічні особливості перебування хрящової тканини довгих трубчастих кісток при різних режими рухової активності» запропонували професор Олена Довгань і доцент Тернопільського медичного університету ім. І.Я.Горбачевського Наталія Давибіда.

Перша секція вивчала «Актуальні проблеми фізичного виховання та спорту у різних типах закладів освіти». Науковців цікавили питання фізичного виховання різних вікових груп населення, формування компетентності майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту, визначення рівня спеціальної підготовки спортсменів, вплив тривалих фізичних навантажень на системи здоров'я людини, особливості методики тренувальних занять з різних видів спорту та різних категорій спортсменів, функціональний розвиток підлітків при проведенні різних видів спортивних ігор, спортивні ігри як профілактика гіподинамії, оцінка функціональних можливостей юних спортсменів. У цій секції були оприлюднені дослідження наших науковців: «Формування моральних якостей у дітей молодшого шкільного віку в процесі занять фізичною культурою» (доцент Віктор Голуб, асистент Олександр Ястремський, магістрант Микола Цимбалюк) і «Організація самостійної навчальної діяльності учнів на уроках фізичної культури» (доцент Віктор Слюсарчук, старший викладач Андрій Нападій, асистент Олександр Гурковський).

Тему «Фізична терапія, ерготерапія та фізична реабілітація різних верств на-

селення» досліджували науковці — члени другої секції. Їх зусилля спрямовувались на висвітлення засобів підвищення рівня фізичної підготовленості дітей на уроках фізичної культури, зокрема рухової активності підлітків; особливостей застосування засобів фізичної терапії при різноманітних захворюваннях; фізичних вправ при реабілітації осіб із фізичними травмами; масажу та ЛФК як засобів фізичної реабілітації дорослих і дітей та, в загальному, комплексного підходу до фізичного виховання як ефективного шляху зміцнення здоров'я молодшої людини. Програма секції включала наукові повідомлення «Техніко-тактична підготовленість юних футболістів у різних ігрових амплуах», яке зробили старші викладачі кафедри спортивних ігор і туризму Василь Довгаль і Тетяна Кучер та помічник тренера команди «Арсенал» (м.Київ), наш магістрант Віталій Гуменюк.

Над актуальною проблематикою «Фізіологічні, медичні та психологічні питання і технології навчання здорових осіб та осіб з інвалідністю» працювала третя

секція. Її учасники зосередилися на проблемах впливу фізичних тренувань на здоров'я молодшої людини, ролі фізичної підготовки у профілактиці професійних захворювань, рухової активності як складової способу життя та поведінки дітей і підлітків, професійного самовизначення дітей з вадами психофізичного розвитку у процесі їх соціалізації, фізичної підготовленості дітей з порушеннями слуху та мовлення. Цікавим був теоретичний аналіз психологічних особливостей атрибуції

успіху та невдачі особистості. Привернули увагу повідомлення про оцінку рівня соматичного здоров'я підлітків, про психомоторний розвиток особистості й особливо про електронейроміографічну характеристику різних гендерних груп спортсменів, про становлення сенсомоторних реакцій у дітей під час диференційованої фізичної підготовки. У цій секції наші науковці, доцент Володимир Прокопович і старший викладач Тетяна Кучер, представили спільне дослідження «Формування у студентів мотивації до самостійних занять атлетизмом».

Гостро актуальною виявилась проблематика, що склала зміст роботи четвертої секції: науковці аналізували «Стан і перспективи залучення, профорієнтації, адаптації та супроводу абітурієнтів і студентів та майбутнє працевлаштування випускників з інвалідністю. Спорт осіб з інвалідністю». Вони вивчали діагностування властивостей нервової системи в умовах зорової, сенсорної деривації, проблеми інклюзивного навчання у загальноосвітньому навчальному

закладі, способи соціально-психологічної реабілітації осіб з інвалідністю. Наші науковці, асистент Сергій Сиротюк і методист Почаївського вищого професійно-технічного училища Надія Федорук охарактеризували «Екологічний туризм як засіб виховання студентської молоді».

Учасникам конференції була запропонована програма культурних заходів, згідно з якою вони здійснили екскурсію старим містом і відвідали Музей волинської ікони.

людини Університету «Україна», доцент Сергій Савич, перший проректор Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки, професор Анатолій Цюсь, професор інституту-господаря Віктор Чижик.

На пленарному засіданні